

Euroopan unionin
neuvosto

Bryssel, 8. tammikuuta 2021
(OR. en)

14356/20

ECOFIN 1208
UEM 413
SOC 830
EMPL 580
COMPET 666
ENV 839
EDUC 459
RECH 546
ENER 517
JAI 1140
FSTR 199
REGIO 293
GENDER 154
ANTIDISCRIM 131

ILMOITUS

Lähettiläjä:	Neuvoston pääsihteeristö
Vastaanottaja:	Valtuuskunnat
Ed. asiak. nro:	ST 13060/20
Kom:n asiak. nro:	COM(2020) 746 final
Asia:	Suositus NEUVOSTON SUOSITUKSEKSI euroalueen talouspolitiikasta

Valtuuskunnille toimitetaan ohessa euroryhmän 16. joulukuuta 2020 hyväksymä ehdotus neuvoston suositukseksi euroalueen talouspolitiikasta. Teksti on tarkoitettu hyväksyä tammikuun Ecofin-neuvoston videoneuvotteluna toteutettavan kokouksen jälkeen ensimmäisessä neuvoston fyysisessä istunnossa tai kirjallisella menettelyllä.

Teksti hyväksytään virallisesti maaliskuussa 2021, kun Eurooppa-neuvosto on vahvistanut sen.

Suositus

NEUVOSTON SUOSITUS

euroalueen talouspolitiikasta

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 136 artiklan yhdessä sen 121 artiklan 2 kohdan kanssa,

ottaa huomioon julkisyhteisöjen rahoitusaseman valvonnan sekä talouspolitiikan valvonnan ja yhteensovittamisen tehostamisesta 7 päivänä heinäkuuta 1997 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1466/97¹ ja erityisesti sen 5 artiklan 2 kohdan,

ottaa huomioon makrotalouden epätasapainon ennalta ehkäisemisestä ja korjaamisesta 16 päivänä marraskuuta 2011 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1176/2011² ja erityisesti sen 6 artiklan 1 kohdan,

ottaa huomioon Euroopan komission suosituksen,

ottaa huomioon Eurooppa-neuvoston päätelmät,

ottaa huomioon talous- ja rahoituskomitean lausunnon,

ottaa huomioon talouspoliittisen komitean lausunnon,

¹ EYVL L 209, 2.8.1997, s. 1.

² EUVL L 306, 23.11.2011, s. 25.

sekä katsoo seuraavaa:

- (1) Euroalueen talous ajautui covid-19-pandemian seurauksena äkillisesti syvään taantumaan vuoden 2020 alkupuoliskolla. Talous elpyi voimakkaasti vuoden 2020 kolmannen neljänneksen aikana rajoitustoimien purkamisen myötä, mutta covid-19:n leviämisen nopeutuminen ja sitä seuranneet rajoitustoimet vuoden viimeisellä neljänneksellä lisäsivät osaltaan epävarmuutta ja osoittivat, että euroalue on edelleen haavoittuva terveyskriisin jatkumisen vuoksi. Covid-19-kriisi on aiheuttanut useita suuria kysyntä- ja tarjontapuolen häiriöitä, joiden seurauksena BKT:n odotettiin supistuvan 7,8 prosenttia vuonna 2020 Euroopan komission yksiköiden syksyn 2020 talousennusteen mukaan. Elpymisen ennakoita näin ollen olevan vuonna 2021 hitaampaa kuin aiemmin odotettiin, ja suuren tuotantokuilun, joka on noin -7,0 prosenttia suhteessa euroalueen potentiaaliseen BKT:hen vuonna 2020, ei odoteta umpeutuvan ennen vuoden 2021 loppua. Pandemian kehittymiseen liittyviin talousnäkyymiin sekä talouden toimijoiden käyttäytymismuutoksiin liittyy huomattavaa epävarmuutta. Kansallisella ja unionin tasolla toteutetut ripeät toimet, muun muassa Eurooppa-neuvostossa saavutettu sopu Next Generation EU -paketista, ovat ratkaisevalla tavalla auttaneet kompensoimaan joitakin kriisin kielteisiä seurauksia ja vakauttamaan markkinoita. Yksityinen kulutus ja investoinnit ovat kärsineet huomattavasti, mikä on puolestaan vaikuttanut kielteisesti hintoihin ja palkkoihin. Myös työmarkkinanäkymät ovat heikentyneet seitsemän vuoden myönteisen kehityksen jälkeen. Työttömyyden kasvua ovat kuitenkin tähän asti hillinneet kaikissa jäsenvaltioissa onnistuneesti toteutetut kunnianhimoiset politiikkatoimet (kuten työajan lyhentämisjärjestelyt ja muut tukitoimet joukkoirtisanomisten ja suurten tulonmenetysten ehkäisemiseksi) sekä niihin liittyvä tehtyjen työtuntien kokonaismäärän vähentyminen ja työvoimaosuuden pieneneminen.

- (2) Covid-19-kriisi kasvattaa taloudellisia eroja euroalueen jäsenvaltioiden välillä. Erot johtuvat useista tekijöistä, joihin kuuluvat muun muassa covid-19-kriisin voimakkuus ja kesto, sellaisten alojen suhteellinen koko ja taloudellinen merkitys, joilla ihmisten välillä on paljon lähikontakteja (esim. matkailu-, liikematk- ja majoitusala), ja käytettävissä olevan julkisen talouden liikkumavaran erot. Nämä erot vaikuttavat luottamukseen, investointeihin ja kasvunäkymiin sekä alueellisiin eroihin, jotka olivat olemassa jo ennen kriisiä, mutta jotka saattavat nyt syventyä. Pidemmällä aikavälillä on vaarana, että covid-19-kriisillä on pysyviä kielteisiä vaikutuksia potentiaaliseen kasvuun ja tuloeroihin, kun inhimillinen ja fyysinen pääoma (sekä aineellinen että aineeton) vähenevät. Tämä saattaa heikentää työvoiman tuottavuuden ja tulojen kasvua entisestään ja lisätä eriarvoisuutta.
- (3) Unionin nopea ja voimakas reagointi muun muassa Next Generation EU -välineen ja siihen sisältyvän elpymis- ja palautumistukivälineen kautta on lujittanut markkinoiden luottamusta ja osoittanut jäsenvaltioiden solidaarisuuden ja niiden tavoitteiden yhtenäisyyden, kun ne koordinoivat toimiaan talouskasvun käynnistämiseksi uudelleen sekä taloudellisen ja sosiaalisen palautumiskyvyn lujittamiseksi. Lisäksi kriisin puhjettua sovittiin erittäin nopeasti useista uusista välineistä koko unionia ja euroaluetta varten. Nämä välineet tarjoavat turvaverkon työntekijöille (eurooppalaisen hätätilasta aiheutuvien työttömyysriskien lieventämisen tilapäisen SURE-tukivälineen kautta)³, yrityksille (Euroopan investointipankin järjestelmän kautta) ja jäsenvaltioille tukemalla covid-19-kriisin aiheuttamien välittömien ja välillisten terveydenhuolto-, hoito- ja ennaltaehkäisykustannusten kansallista rahoitusta Euroopan vakausmekanismin puitteissa toteutettavan pandemian kriisitukivälineen⁴ kautta. Unionin politiikkatoimiin sisältyy myös vakaus- ja kasvusopimuksen yleisen poikkeuslausekkeen aktivointi ja tilapäiset puitteet EU:n valtiontukisääntöjen salliman jouston hyödyntämiseksi⁵. Koheesiopolitiikan varoja on koronaviruksen vaikutusten lieventämistä koskevan investointialoitteen (CRII ja CRII+)⁶ kautta kohdennettu uudelleen sinne, missä niitä tarvitaan eniten.

³ EUVL L 159, 20.5.2020, s. 1–7.

⁴ <https://www.consilium.europa.eu/media/44011/20200508-pcs-term-sheet-final.pdf>

⁵ EUVL C 91I, 20.3.2020, s. 1–9, EUVL C 112I, 4.4.2020, s. 1–9, EUVL C 164, 13.5.2020, s. 3–15, EUVL C 218, 2.7.2020, s. 3–8.

⁶ EUVL L 99, 31.3.2020, s. 5–8.

- (4) Hyvin suunniteltujen toimenpiteiden toteuttaminen Next Generation EU:n ja sen tärkeimmän välineen eli elpymis- ja palautumistukivälineen puitteissa antaa jäsenvaltioille uutta pontta toteuttaa kasvua edistäviä uudistuksia ja lisää investointien määrää ja laatua, mikä palvelee palautumiskykyä sekä vihreää ja digitaalista siirtymää koskevien tavoitteiden saavuttamista. Näin voidaan auttaa kasvattamaan inhimillistä pääomaa ja tukea työntekijöiden onnistuneita työelämän siirtymiä, jotka yhdessä koheesiopolitiikan varojen ohella ovat keskeisen tärkeitä koheesion varmistamiseksi, tuottavuuden ja työllisyyden lisäämiseksi ja taloudellisen ja sosiaalisen palautumiskyvyn parantamiseksi. Keskeistä ovat EU:n kasvutavoitteet ja kansalliset rakenteelliset haasteet, jotka on esitetty muun muassa vuosien 2019 ja 2020 maakohtaisissa suosituksissa. Vuotuisessa kestävä kasvun strategiassa 2021⁷, jolla edistetään näitä tavoitteita, esitetään seitsemän lippulaivahanketta: 1) energiantuotannon tehostaminen, 2) kunnostaminen, 3) lataus ja tankkaus, 4) yhteenliittäminen, 5) nykyaikaistaminen, 6) mittakaavan kasvattaminen, 7) uudelleen- ja täydennyskoulutus. Lippulaivahankkeiden osa-alueet ovat yhteisiä haasteita, jotka edellyttävät koordinoituja investointeja ja uudistuksia. Jäsenvaltioita kannustetaan kanavoimaan investointeja, toteuttamaan uudistuksia ja yhdistämään edelleen arvoketjujaan lippulaivahankkeiden osa-alueilla. Ehdotuksessa elpymis- ja palautumistukivälinettä koskevaksi asetukseksi säädetään muun muassa, että euroalueen jäsenvaltioiden elvytys- ja palautumissuunnitelmien on oltava johdonmukaisia euroalueen talouspolitiikasta annetussa neuvoston suosituksessa yksilöityjen haasteiden ja painopisteiden kanssa. Tämä johdonmukaisuus olisi otettava huomioon elvytys- ja palautumissuunnitelmien arvioinnissa.
- (5) Euroalueella tarvitaan talouspolitiikkojen yhdistelmää, joka on kasvua tukeva, koordinoitu, kokonaisvaltainen ja johdonmukainen, jotta covid-19-pandemian vaikutuksia voidaan lieventää noudattaen täysin kyseisiä toimielimiä koskevia perussopimuksen suojalausekkeita. Tarkoituksena on rajoittaa kielteisiä pitkän aikavälin vaikutuksia työmarkkinoihin, vähentää merkittäviä taloudellisia ja sosiaalisia eroja, puuttua epätasapainoihin ja muihin makrotalouden kannalta merkittäviin riskeihin ja yleisemmin välttää potentiaalisen kasvun ja hintavakauden kannalta kielteisiä seurauksia sekä varmistaa julkisen talouden kestävyys keskipitkällä aikavälillä. Euroalueen politiikkayhdistelmän kolmen keskeisen ulottuvuuden – raha-, finanssi- ja rakennepolitiikan – keskinäinen johdonmukaisuus on yhdessä rahoitusvakauden kanssa olennaisen tärkeää, jotta voidaan varmistaa kasvua tukeva politiikan kokonaisviritys euroalueella.

⁷ COM(2020) 575 final.

- (6) Euroopan keskuspankin (EKP) oikea-aikaisilla rahapoliittisilla interventioilla pyritään pitämään rahapolitiikan välittymiskanavat toiminnassa ja turvaamaan hintavakaus keskipitkällä aikavälillä. EKP on ilmoittanut julkisen ja yksityisen sektorin omaisuuserien huomattavista ostoista, jotka toteutetaan pandemiaan liittyvässä poikkeustilanteessa toteutettavan osto-ohjelman (PEPP, 1 850 miljardia euroa ainakin vuoden 2022 maaliskuun loppuun asti)⁸ ja omaisuuserien osto-ohjelman (APP, 20 miljardin euron netto-ostot kuukaudessa sekä 120 miljardin euron lisämäärärahat vuoden 2020 loppuun saakka)⁹ puitteissa. Lisäksi EKP tarjoaa kohdennettuja pitempiaikaisia rahoitusoperaatioita erittäin suotuisin ehdoin ja edistää siten pankkien luotonantoa yrityksille ja kotitalouksille.
- (7) Finanssipolitiikan virityksen ennustetaan olevan erittäin elvyttävä vuonna 2020 ja säilyvän kasvua tukevana vuonna 2021 sekä euroalueella että kansallisella tasolla, lukuun ottamatta hätätoimenpiteitä ja toisaalta joidenkin jo ilmoitettujen elpymistoimien ansiosta. Kansallisten finanssipolitiikkojen koordinointi vakaus- ja kasvusopimusta kaikilta osin noudattaen on ratkaisevan tärkeää, jotta voidaan reagoida tuloksellisesti covid-19-kriisiin, edistää kestävä elpymistä ja varmistaa talous- ja rahaliiton asianmukainen toiminta. Komissio katsoi 20. maaliskuuta 2020, että EU:n talous oli vakavassa taantumassa ja että edellytykset vakaus- ja kasvusopimuksen yleisen poikkeuslausekkeen aktivoimiseksi täyttyivät. Jäsenvaltioiden valtiovarainministerit tukivat tätä päätelmää¹⁰. Jäsenvaltiot ottivat käyttöön mittavia julkisen talouden toimenpiteitä hillitäkseen pandemiaa ja tarjotakseen tukea pandemiasta eniten kärsineille ihmisille ja yrityksille sekä poikkeuksellista likviditeettitukea etupäässä myöntämällä takauksia yrityksille ja pankeille luotonsaannin varmistamiseksi. Lisää koordinoitua finanssipoliittista tukea on tarkoitus tarjota EU:n tasolla erityisesti elpymis- ja palautumistukivälineen kautta, ja yleinen poikkeuslauseke pidetään aktiivisena vuonna 2021. Keväällä 2021 komissio arvioi tilannetta uudelleen ottaen huomioon päivitetty makrotalouden ennusteet ja yleisen poikkeuslausekkeen soveltamista koskevat tiedot.

⁸ EUVL L 91, 25.3.2020, s. 1–4.

⁹ EUVL L 157, 15.6.2016, s. 28–32.

¹⁰ <https://www.consilium.europa.eu/fi/press/press-releases/2020/03/23/statement-of-eu-ministers-of-finance-on-the-stability-and-growth-pact-in-light-of-the-covid-19-crisis/>

- (8) Covid-19-pandemian taloudellisilla seurauksilla on laajoja kielteisiä vaikutuksia julkiseen talouteen. Kun terveys- ja taloustilanteen salliessa finanssipolitiikan tavoitteeksi palautetaan maltillisella tasolla olevan julkisen talouden rahoitusaseman saavuttaminen keskipitkällä aikavälillä muun muassa lopettamalla asteittain hätätoimenpiteet, edistetään julkisen talouden kestävyysvarmistamista keskipitkällä aikavälillä. Tämä olisi toteutettava siten, että samalla lievennetään kriisin sosiaalisia ja työmarkkinavaikutuksia ja edistetään yhteiskunnallista kestävyttä. Uudistukset, joiden tarkoituksena on parantaa kansallisten talousarvioiden koostumusta ja varmistaa julkisen talouden kestävyys pidemmällä aikavälillä, myös ilmastonmuutos ja terveyshaasteet huomioon ottaen, vaikuttavat erityisen merkityksellisiltä. Parantamalla kansallisten talousarvioiden koostumusta erityisesti menojen uudelleenarvioinnin ja toimivien julkisia hankintoja koskevien puitteiden avulla voidaan luoda kipeästi kaivattua julkisen talouden liikkumavaraa. Myös vihreän budjetoinnin käytännöllä voidaan auttaa vastaamaan ilmastonmuutoksen hillitsemiseen ja siihen sopeutumiseen sekä ympäristönsuojeluun liittyviin haasteisiin. Asianmukaiset, tehokkaat ja osallistavat terveydenhuolto- ja sosiaaliturvajärjestelmät tarjoavat kipeästi kaivattua suojaa sitä tarvitseville, toimivat tärkeinä automaattisina vakauttajina ja auttavat turvaamaan julkisen talouden kestävyttä. Vastaavasti uudistukset, joilla tehostetaan työvoima-, pääoma-, tuote- ja palvelumarkkinoiden toimintaa, lisäävät potentiaalista tuotantoa ja auttavat välttämään kielteiset lyhyen aikavälin vaikutukset kokonaiskysyntään, kunhan ne toteutetaan ja ajoitetaan asianmukaisesti.
- (9) Covid-19-kriisin vuoksi uudistukset, joiden tarkoituksena on tehdä verojärjestelmistä tehokkaampia ja oikeudenmukaisempia, ovat entistä tärkeämpiä. Koska työn verokiila on useimmissa euroalueen jäsenvaltioissa edelleen suuri, uudistukset koskevat muun muassa verorasituksen painopisteen siirtämistä kohti veropohjia, jotka ovat vähemmän haitallisia työvoiman tarjonnan ja kysynnän, tuottavuuden, investointien ja kasvun kannalta, ottaen samalla huomioon tähän liittyvät jakaumavaikutukset. Lisäämällä ympäristöverotuksen ja/tai ulkoisten vaikutusten muiden hinnoittelumuotojen käyttöä voidaan edistää kestävästä kasvusta, kun luodaan kannustimia vihreämpään toimintaan. Aggressiivisen verosuunnittelun ja veronkierron vastaisilla toimenpiteillä, joita toteutetaan sekä kansainvälisesti että Euroopan unionissa, verojärjestelmistä voidaan tehdä tehokkaampia ja oikeudenmukaisempia. Lisäksi verotuskehystä on globalisaation vuoksi ollut tarpeen mukauttaa nykyaikaiseen ja yhä digitaalisempaan talouteen sopivaksi niin globaalilla kuin EU:n tasolla. OECD:n puitteissa pyritään parhaillaan kehittämään maailmanlaajuisen yhteisymmärryksen pohjalta ratkaisua haasteisiin, joita talouden digitalisoituminen aiheuttaa verotukselle.

- (10) Erityisen tärkeää on aikaistaa uudistuksia, joilla puututaan investointien pullonkauloihin ja tarjontapuolen rajoitteisiin, sillä covid-19-kriisi on luonut valtavasti epävarmuutta ja vaikuttanut haitallisesti investointeihin. Keskeisen tärkeitä ovat toimenpiteet EU:n varojen käytön nopeuttamiseksi sekä resurssien vaikuttava ja tehokas hyödyntäminen erityisesti niissä jäsenvaltioissa, jotka ovat näillä aloilla jäljessä ja joissa merkittävä osa investoinneista rahoitetaan EU:n varoilla. Uudistuksilla, joiden tarkoituksena on keventää yritysten hallinnollista taakkaa (kuten julkishallinnon digitalisointi, mukaan lukien sähköinen tunnistaminen, oikeuslaitoksen uudistukset) ja ehkäistä varojen väärinkäyttöä (esimerkiksi korruption, petosten ja rahanpesun torjunta¹¹), voidaan parantaa liiketoimintaympäristöä ja tukea yksityisiä investointeja, työllisyyttä ja yritysten perustamista.

¹¹ Komission tiedonanto C(2020) 2800 final, 20. toukokuuta 2020: Toimintasuunnitelma rahanpesun ja terrorismin rahoituksen torjuntaa koskevaa kokonaisvaltaista unionin toimintapolitiikkaa varten.

- (11) Covid-19-kriisi on aiheuttanut huomattavia tulonmenetyksiä useille yrityksille ja vaarantaa yritysten vakavaraisuuden kaikkialla euroalueella. Toimivilla maksukyvyttömyyssäännöillä on keskeinen rooli väliaikaisista ongelmista kärsivien elinkelpoisten yritysten tukemisessa ja elinkelvottomien yritysten hallitussa markkinoilta poistumisessa. Parantamalla maksukyvyttömyyssääntöjä voidaan myös osaltaan puuttua järjestämättömien lainojen todennäköiseen lisääntymiseen ja ylläpitää talouden luotonsaantia helpottamalla pankkien taseiden siivoamista ja kannustamalla valtioiden rajat ylittäviin investointeihin pidemmällä aikavälillä. Tässä yhteydessä on hyväksytty uudelleenjärjestelyä ja uutta mahdollisuutta koskeva direktiivi (2019/1023)¹², jossa vahvistetaan kaikkien jäsenvaltioiden kansallisia maksukyvyttömyyslakeja koskevat vähimmäisvaatimukset sen varmistamiseksi, että taloudellisissa vaikeuksissa olevilla velallisilla on käytettävissään ennaltaehkäiseviä uudelleenjärjestelyjä koskevat puitteet, että ylivelkaantuneet yrittäjät voivat hyötyä veloista vapauttamisesta ja että kaiken tyyppisiä maksukyvyttömyysmenettelyjä tehostetaan. On tärkeää edistää direktiivin saattamista osaksi kansallista lainsäädäntöä sekä sen täytäntöönpanoa. Euroopan komissio ilmoitti lisäksi syyskuussa 2020 julkaistussa pääomamarkkinaunionia koskevassa toimintasuunnitelmassaan¹³ pyrkivänsä vähimmäistason yhdenmukaistamiseen tai suurempaan lähentymiseen muiden yritysten kuin pankkien maksukyvyttömyyttä koskevilla kohdennetuilla osa-alueilla. Sen lisäksi jäsenvaltiot voivat arvioida edelleen maksukyvyttömyyssääntöjensä tehokkuutta ja vaikuttavuutta kansainvälisten parhaiden käytäntöjen pohjalta ja korjata jäljellä olevat puutteet¹⁴.

¹² EUVL L 172, 26.6.2019, s. 18–55.

¹³ COM(2020) 590 final.

¹⁴ Euroryhmä on määritellyt joukon periaatteita, joihin kuuluu muun muassa velkaongelmien varhainen tunnistaminen ja mahdollisuus hyödyntää varhaisessa vaiheessa toteutettavia uudelleenjärjestelymenettelyjä. Katso <https://www.consilium.europa.eu/fi/meetings/eurogroup/2016/04/22/>.

- (12) Syventämällä edelleen tavaroiden ja palvelujen sisämarkkinoita ja mukauttamalla euroalue digiaikaan voidaan merkittävällä tavalla tukea kasvua, lähentymistä ja palautumiskykyä. Yhteinen raha ja sisämarkkinat ovat yhdessä edistäneet parempien edellytysten luomista talouden vakauttamiselle ja pitkän aikavälin kasvulle. Covid-19-kriisi on lisännyt digitaalisten välineiden käyttöä, korostanut digitaalisten sisämarkkinoiden merkitystä ja nopeuttanut digitaalisten ja käteisrahattomien maksutapojen käyttöönottoa. Sisämarkkinat ovat kuitenkin edelleen puutteelliset erityisesti palvelujen ja varsinkin vähittäiskaupan ja asiantuntijapalvelujen alalla. Sisämarkkinat voivat rajoittaa hintojen jäykkyyttä ja siten edistää rahapolitiikan välittymistä ja talouden häiriönsietokykyä. Sisämarkkinat myös tukevat osaltaan tuotannontekijöiden liikkuvuutta, joka antaa eri aloille, alueille ja jäsenvaltioille mahdollisuuden minimoida häiriöistä johtuvat taloudelliset kustannukset (kuten työttömyys). Jotta voidaan edistää edelleen tavaroiden ja palvelujen sisämarkkinoiden yhdentymistä, on poistettava kaikki tarpeettomat jäljellä olevat rajoitukset, parannettava markkinavalvontamekanismeja ja toteutettava toimenpiteitä, joilla varmistetaan hallinnolliset valmiudet näiden tavoitteiden saavuttamiseksi.
- (13) Työmarkkinoiden yhdentymistä ja työmarkkinasiirtymiä parantavat uudistukset ja investoinnit sekä huomion kiinnittäminen erityisesti digitaalisiin ja vihreisiin työpaikkoihin ovat keskeisen tärkeitä, kun pyritään parantamaan taloudellista ja sosiaalista palautumiskykyä ja tukemaan elpymistä. Välittömällä kansallisilla ja unionin tason kriisitoimenpiteillä on rajoitettu kielteisiä taloudellisia ja sosiaalisia vaikutuksia työntekijöihin. Samaan aikaan useilla pitkäaikaisilla uudistuksilla on yhä kovempi kiire. Näitä ovat tehokkaat aktiiviset työvoimatoimenpiteet, mukaan lukien yksilöllinen tuki, koulutusjärjestelmien laadun ja osallistavuuden parantaminen koulutustulosten parantamiseksi varhaiskasvatuksesta alkaen, vahvat uudelleen- ja täydennyskoulutustoimet, investoiminen aikuiskoulutukseen ja verkko-oppimisalustoihin, osaamisvajaiden paikkaaminen, työikäisen väestön heikoimmassa asemassa olevien segmenttien – muun muassa nuorten ja pitkäaikaistyöttömien – työllistymismahdollisuuksien parantaminen ja sukupuolten välisen kuilun poistaminen. Edistämällä laadukkaiden työpaikkojen luomista ja parantamalla työehtoja ja -oloja erityisesti varmistamalla riittävät vähimmäispalkat ja puuttamalla työmarkkinoiden segmentoitumiseen ja työvoiman liikkuvuuden esteisiin voidaan olennaisesti tukea kestäväää ja osallistavaa elpymistä. Työmarkkinaosapuolten vuoropuhelulla ja keskitetyllä sopimisella on tärkeä rooli politiikkojen onnistuneessa suunnittelussa ja toteutuksessa.

- (14) Kriisissä automaattisina vakauttajina toimivien, riittävien, osallistavien ja kestävien terveydenhuolto- ja sosiaaliturvajärjestelmien saatavuus on tärkeää taloudellisen ja sosiaalisen palautumiskyvyn kannalta. Nämä järjestelmät auttavat ylläpitämään sosiaalista yhteenkuuluvuutta, kohtuullista elintasoja ja kansanterveyttä, jotka ovat olennaisia tuottavan talouden kannalta kaikissa suhdannekierron vaiheissa ja auttavat torjumaan köyhyyttä ja sosiaalista syrjäytymistä. Jäsenvaltioiden on edelleen pidettävä etusijalla investoinnit, joilla tuetaan terveydenhuollon uudistuksia ja terveydenhuoltojärjestelmien palautumiskykyä. Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin¹⁵ täytäntöönpano on keskeisessä asemassa politiikkojen ohjaamisessa. Kriisin hetkellä on entistä tärkeämpää varmistaa riittävä sosiaaliturva kaikille, olipa kyse laadukkaasta terveydenhuollosta ja pitkäaikaishoidosta tai toimeentulon turvaamisesta kaikille työntekijöille, myös epätyypillisessä työsuhteessa oleville ja itsenäisille ammatinharjoittajille. Useat jäsenvaltiot ovat toteuttaneet väliaikaisia tulotuki- ja sosiaaliavustustoimenpiteitä erittäin pienitulosten ja heikossa asemassa olevien ryhmien sekä sellaisten työntekijöiden hyväksi, joilla ei ole oikeutta työttömyysturvaan. Toimenpiteitä on toteutettu etuuksien, tukikelpoisuusperusteiden ja luontoissuorituksina tarjottavien lisäpalvelujen osalta. Sosiaaliturvajärjestelmien riittävyttä ja kattavuutta on vahvistettava siten, että varmistetaan julkisen talouden pitkän aikavälin kestävyys ja sukupolvien välinen oikeudenmukaisuus.

¹⁵ Toimielinten välinen julistus Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarista, EUVL C 428, 13.12.2017, s. 10–15.

- (15) Viime vuosina on edistytty merkittävästi, mutta pandemian taloudelliset seuraukset ovat aiheuttaneet uusia paineita rahoitusalueelle. Euroalueen pankkien tappionsietokyky oli kriisin alkaessa parempi kuin ennen maailmanlaajuisen finanssikriisin puhkeamista. Yhdessä raha- ja finanssipoliittisten toimenpiteiden kanssa tämä on auttanut välttämään markkinarahoituksen ehtojen kiristämisen kriisin alkuvaiheen jälkeen ja varmistanut luotonannon jatkumisen yksityiselle sektorille. Kriisi aiheuttaa todennäköisesti lisäpaineita pankkien jo ennestään alhaiselle kannattavuudelle ja järjestämättömien lainojen osuudelle. On erityisen tärkeää luoda jälkimarkkinat järjestämättömille lainoille, ottaa tarvittaessa tehokkaasti käyttöön kansallisia omaisuudenhoitoyhtiöitä ja uudistaa maksukyvyttömyysmenettelyjä, jotta tällä alalla voidaan saavuttaa edistystä ja puuttua samalla alhaisen kannattavuuden rakenteellisiin ongelmiin. Kyseiset kehityssuuntaukset voivat haitata luotonantoa taloudelle, joka on välttämätöntä elpymisen kannalta. Nopeat ja mittavat politiikkatoimet ovat tukeneet luottamusta ja auttaneet säilyttämään makrotalouden vakauden. Valtioiden lainatakausjärjestelmät auttavat pitämään yllä luotonantoa taloudelle, suojelemaan yrityksiä ja lieventämään negatiivisia kiertäviä pankkisektorin kanssa, mutta samalla ne luovat ehdollisia vastuita jäsenvaltioiden talousarvioihin. Maksukyvyttömyyteen liittyvän lykkäyksen ja järjestämättömien lainojen lainanhoitojoustopidentäminen asettaa haasteita siinä, miten toisaalta varmistetaan kestäville yrityksille tarjottavan tuen jatkuvuus ja toisaalta vältetään varojen kohdentumisen vääristymiseen, tappioiden kasvuun mahdollisen konkurssin yhteydessä ja luoton laadun epäselvyyksiin liittyvät riskit.

- (16) Talous- ja rahaliiton rakenteen viimeistely on edelleen keskeisen tärkeää. Korjaamalla jäljellä olevat puutteet voitaisiin parantaa edelleen euroalueen vakautta ja häiriönsietokykyä ja näin ollen vahvistaa euron kansainvälistä roolia, joka on pysynyt viime vuosina pitkälti vakaana. Lisätoimia toteutettaessa olisi otettava huomioon kokemukset, jotka on saatu Euroopan kattavasta talouspoliittisesta reagoinnista covid-19-pandemiaan. Sen lisäksi, että Next Generation EU -välineellä on lyhyen aikavälin vakauttava vaikutus ja tärkeä rooli elpymisen tukemisessa, sen avulla voidaan vaikuttaa talous- ja rahaliiton pidemmällä aikavälillä vauhdittamalla kasvua edistäviä investointeja ja rakenteellisia uudistuksia ja vahvistamalla euroalueen kykyä kestää tulevia häiriöitä. Laskemalla liikkeeseen huomattavasti euromääräisiä velkapapereita, myös vihreitä ja sosiaalivaikutteisia joukkovelkakirjoja, voidaan lisätä korkealaatuisten euromääräisten velkapapereiden markkinoiden syvyyttä ja likviditeettiä ja tällä tavoin auttaa vahvistamaan euron kansainvälistä asemaa. Siitä huolimatta talous- ja rahaliitosta puuttuu vielä tärkeitä osatekijöitä, kuten pankkiunionin ja syvemmän pääomamarkkinaunionin viimeistely. Pankkiunionin vahvistaminen on edelleen ensisijaisen tärkeää. Tämä edellyttää työn jatkamista viipymättä ja yhtä kunnianhimoisin tavoittein kaikilla osa-alueilla, myös eurooppalaista talletussuojajärjestelmää käsittelevässä korkean tason työryhmässä käsitellyillä osa-alueilla, yhteisymmärryksen pohjalta. EVM:n uudistuspaketin jatkaminen ja, ottaen huomioon riskien vähentämisessä saavutettu edistys ja euroryhmän 30. marraskuuta 2020 antamassaan lausunnossa esittämät lisätoimet, yhteisen kriisinratkaisurahaston varautumisjärjestelyn käyttöönoton aikaistaminen (vuoden 2022 alkuun mennessä toteutettavaksi) ovat toinen tärkeä askel kohti pankkiunionin viimeistelyä ja talous- ja rahaliiton vahvistamista. Lisäksi olisi jatkettava ratkaisujen etsimistä, jotta voidaan poistaa nykyjärjestelyn rajoitteet likviditeetin tarjoamisessa kriisinratkaisun keinona. Pääomamarkkinaunionin syventäminen on keskeinen tavoite, kuten syyskuussa 2020 annettu uusi toimintasuunnitelma osoittaa. Vahvan ja kestävä talous- ja rahaliiton avulla voidaan myös lujittaa euron kansainvälistä asemaa ja varmistaa unionin taloudellinen ja rahoituksellinen autonomia, josta komissio aikoo antaa tiedonannon. Samalla kunnioitetaan kaikilta osin unionin sisämarkkinoita ja toimitaan avoimella ja läpinäkyvällä tavalla euroalueen ulkopuolisia jäsenvaltioita kohtaan,

SUOSITTAA NÄIN OLLEN, että euroalueen jäsenvaltiot toteuttavat toimia yksinään muun muassa elvytys- ja palautumissuunnitelmiansa kautta ja yhdessä euroryhmän puitteissa vuosina 2021–2022 seuraavasti:

1. Elpymistä tukevan politiikan virityksen varmistaminen

Terveysuhkan jatkuessa finanssipolitiikan olisi pysyttävä kasvua tukevana kaikissa euroalueen jäsenvaltioissa koko vuoden 2021 ajan.

Politiikkatoimet olisi räätälöitävä vastaamaan kunkin maan olosuhteita, ja niiden olisi oltava oikea-aikaisia, väliaikaisia ja kohdennettuja. Jäsenvaltioiden olisi jatkettava toimien koordinoitua, jotta pandemiaa voidaan hoitaa tuloksellisesti, ylläpitää taloutta ja tukea kestävästä elpymisestä.

Epidemiologisten ja taloudellisten olosuhteiden salliessa lopetetaan hätätoimenpiteet vaiheittain torjuen kuitenkin samalla kriisin sosiaalisia ja työmarkkinavaikutuksia. Harjoitetaan finanssipolitiikkaa, jonka tavoitteena on saavuttaa maltillisella tasolla oleva julkisen talouden rahoitusasema keskipitkällä aikavälillä ja varmistaa velkakestävyys samalla kun lisätään investointeja.

Jäsenvaltioiden olisi jatkettava uudistuksia, joilla vahvistetaan kaikkien saatavilla olevien terveydenhuolto- ja sosiaaliturvajärjestelmien kattavuutta, riittävyyttä ja kestävyyttä.

Jäsenvaltioiden olisi kiinnitettävä erityistä huomiota julkisen talouden toimenpiteiden laatuun. Parannetaan julkisten hankintojen puitteita ja julkista varainhoitoa, mukaan lukien erityisesti investointikehykset ja vihreän budjetoinnin välineiden hyödyntäminen. Hyödynnetään menojen uudelleenarviointeja, jotta voidaan kohdentaa julkiset menot paremmin elpymisen ja palautumiskyvyn tarpeisiin.

2. Lähentymisen, palautumiskyvyn sekä kestävä ja osallistavan kasvun edistäminen

Lievennetään riskiä, että erot kasvavat edelleen, ja lujitetaan euroalueen taloudellista ja sosiaalista palautumiskykyä jatkamalla rakenteellisten haasteiden ratkaisemista ja toteuttamalla uudistuksia, joilla vahvistetaan tuottavuutta ja työllisyyttä, varmistetaan resurssien sujuva uudelleenkohdentaminen ja parannetaan markkinoiden ja julkishallinnon toimintaa, sekä lisäämällä julkisia investointeja ja edistämällä yksityisiä investointeja, joilla tuetaan vihreän ja digitaalisen siirtymän mukaista oikeudenmukaista ja osallistavaa elpymistä.

Lisätään edelleen tavaroiden ja palvelujen sisämarkkinoiden yhdentymistä, digitaaliset palvelut mukaan luettuina, poistamalla tarpeettomat rajoitukset, tehostamalla markkinavalvontaa ja varmistamalla riittävät hallinnolliset valmiudet.

Varmistetaan aktiivisen työvoimapolitiikan vaikuttavuus ja tuetaan varsinkin vihreään ja digitaalitalouteen suuntautuvia työelämän siirtymiä. Edistetään oikeudenmukaisia työehtoja ja -oloja ja puututaan työmarkkinoiden segmentoitumiseen ja vahvistetaan osallisuutta. Varmistetaan työmarkkinaosapuolten tosiasiallinen osallistuminen politiikkojen laatimiseen ja vahvistetaan työmarkkinaosapuolten vuoropuhelua ja keskitettyä sopimista. Vahvistetaan osallistavia koulutusjärjestelmiä, lisätään investointeja osaamiseen ja paikataan osaamisvajeita.

Jatketaan neuvostossa työtä maailmanlaajuisen yhteisymmärryksen pohjalta ja OECD:n veropohjan rapautumista ja voitonsiirtoja koskevan osallistavan kehityksen puitteissa ratkaisun löytämiseksi niihin haasteisiin, joita talouden digitalisoituminen aiheuttaa verotukselle, olettaen, että kyseisellä foorumilla päästään sopimukseen vuoden 2021 puolivälin mennessä. Osallistutaan asiaankuuluvaan jatkotoimia valmistelevaan työhön, jotta voidaan puuttua talouden digitalisoitumisen verotukselle aiheuttamiin haasteisiin, myös siinä tapauksessa, että kansainvälistä yhteisymmärrystä ei saavuteta vuoden 2021 puoliväliin mennessä. Edetään aggressiivisen verosuunnittelun torjumisessa, kavennetaan verokiilaa ja tuetaan painopisteen siirtämistä kohti hiilen hinnoittelua ja ympäristöverotusta.

3. Kansallisten institutionaalisten puitteiden vahvistaminen

Toteutetaan ja aikaistetaan uudistuksia, joilla poistetaan investointien pullonkauloja ja varmistetaan EU:n varojen, elpymis- ja palautumistukivälineen varat mukaan lukien, tehokas ja oikea-aikainen käyttö. Tehostetaan julkishallinnon, oikeus- ja terveydenhuoltojärjestelmät mukaan lukien, ja julkisten työvoimapalvelujen vaikuttavuutta ja digitalisointia. Kevennetään yritysten hallinnollista taakkaa ja parannetaan liiketoimintaympäristöä. Jatketaan petosten, korruption ja rahanpesun ja terrorismin rahoituksen torjunnan kehysten parantamista.

Edistetään konkreettisia toimia maksukyvyttömyyssääntöjen tehokkuuden, vaikuttavuuden ja oikeasuhteisuuden parantamiseksi, jotta voidaan selvittää järjestämättömät vastuut ja varmistaa pääoman tehokas kohdentaminen.

4. Makrotalouden vakauden varmistaminen

Ylläpidetään talouden luottokanavia ja jatketaan toimenpiteitä elinkelpoisten yritysten tukemiseksi niin kauin kuin se on tarpeen ennakemättömän kriisin aiheuttaman hätätilanteen aikana.

Pidetään pankkisektorin taseet terveinä muun muassa jatkamalla järjestämättömien lainojen käsittelyä muun muassa luomalla niille jälkimarkkinat.

5. Talous- ja rahaliiton viimeistely ja euron kansainvälisen aseman vahvistaminen

Edetään talous- ja rahaliiton syventämisessä euroalueen palautumiskyvyn lujittamiseksi viimeistelemällä pankkiunioni ja jatkamalla työtä viipymättä ja yhtä kunnianhimoisin tavoittein kaikilla osa-alueilla, myös eurooppalaista talletussuojajärjestelmää käsittelevässä korkean tason työryhmässä käsitellyillä osa-alueilla, ja syventämällä pääomamarkkinaunionia sekä tukemalla aloitteita, joilla pannaan täytäntöön digitaalista rahoitusta, vähittäisrahoituspalveluja ja kestäväää rahoitusta koskevia politiikkoja. Jatketaan ratkaisujen etsimistä rajoitusten poistamiseksi nykyisestä järjestelystä, joka koskee likviditeetin tarjoamista kriisinratkaisun keinona, ja eurooppalaisen sääntely- ja valvontakehyksen vahvistamiseksi muun muassa varmistamalla rahanpesun torjuntaa koskevien sääntöjen johdonmukainen ja tehokas valvonta ja täytäntöönpano.

Talous- ja rahaliiton syventämiseen liittyviä lisätoimia toteutettaessa olisi otettava huomioon kokemukset, jotka on saatu Euroopan kattavasta talouspoliittisesta reagoinnista covid-19-pandemiaan. Unionin sisämarkkinoita kaikilta osin kunnioittava sekä avoimella ja läpinäkyvällä tavalla suhteessa euroalueen ulkopuolisiin jäsenvaltioihin toteutettava edistys auttaa vahvistamaan euron kansainvälistä asemaa ja edistämään maailmanlaajuisesti EU:n taloudellisia etuja.

Tehty Brysselissä

*Neuvoston puolesta
Puheenjohtaja*